

CYNGOR SIR YNYS MÔN <u>Templed Adroddiad Sgrwtini</u>	
Pwyllgor:	Pwyllgor Sgrwtini Partneriaeth ac Adfywio
Dyddiad:	13eg Fehefin 2019
Pwnc:	Adroddiad Blynyddol 2018/19 y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwynedd ac Ynys Môn
Pwrpas yr Adroddiad:	Amlinellu'r camau a gymerwyd ers cyhoeddi'r Cynllun Llesiant ym 2018, i ymateb i'r meysydd blaenoriaeth a nodwyd yn y cynllun.
Cadeirydd Sgrwtini:	Cyng. Gwilym O Jones
Aelod(au) Portffolio:	Cyng. Llinos Medi
Pennaeth Gwasanaeth:	Dim yn berthnasol
Awdur yr Adroddiad:	Nonn Hughes. Rheolwr Rhaglen Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwynedd ac Ynys Môn
Rhif Ffôn:	01286 679906
E-bost:	NonnGwenllianHughes@gwynedd.llyw.cymru
Aelodau lleol:	Dim yn berthnasol i unrhyw ward benodol.

1 – Argymhelliad/ion

Gofynnir i'r Pwyllgor Sgrwtini nodi:

1. Cynnydd gwaith y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus

2 – Cyswilt efo Cynllun y Cyngor / Blaenoriaethau Corfforaethol Arall

Mae Cyngor Sir Ynys Môn wedi ymrwymo i'r egwyddorion o fewn Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (2015). Mae'r Cyngor yn darparu amrywiaeth o wasanaethau fydd yn cyflawni eu hamcanion llesiant unigol, yn ogystal â chyfrannu at a chefnogi amcanion llesiant y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus.

3 – Egwyddorion Fel Canllaw ar gyfer Sgrwtini

Er mwyn cymhorth i Aelodau wrth graffu'r pwnc:-

- 3.1 Effaith mae'r eitem yn ei chael ar unigolion a chymunedau
- 3.2 Edrych ar effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd unrhyw newid arfaethedig – yn ariannol ac o ran ansawdd.
- 3.3 Edrych ar unrhyw risgiau
- 3.4 Craffu'n cymryd rôl rheoli perfformiad neu warantu ansawdd
- 3.5 Edrych ar gynlluniau a chynigion o safbwynt:
  - hirdymor
  - atal
  - integreiddio
  - cydweithio

4 - Cwestiynau Sgriwtini Allweddol

1. I ba raddau y bu i'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus lwyddo i gyflawni ar y ffrydiau gwaith blaenoriaeth oddi mewn i'r amserlen a osodwyd?
2. Pa wersi bu i'r Bwrdd eu dysgu yn sgil y cynnydd hyd yma?
3. Beth oedd yr oblygiadau adnoddau wrth gyflawni ar y Cynllun Llesiant?
4. Beth ydy'r amserlen ar gyfer pennu dangosyddion perfformiad er mwyn mesur canlyniadau ffrydiau gwaith y Bwrdd yn lleol?

5. – Cefndir / Cyd-destun

5.1 Cyflwyniad a chyd-destun

5.1.1 Nod Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (2015) yw gwella llesiant economaidd, amgylcheddol a diwylliannol Cymru. Mae'r Ddeddf yn amlygu saith nod llesiant a pum ffordd o weithio er mwyn rhoi pwrpas cyffredin i gyfrff cyhoeddus.

5.1.2 Mae sefydliadau cyhoeddus yng Ngwynedd ac Ynys Môn wedi cytuno i gydweithio o dan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol, a hynny trwy'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwynedd ac Ynys Môn. Mae aelodau'r Bwrdd yn frwdfrydig dros newid ac yn arddangos parodrwydd i gydweithio ar brosiectau er mwyn gwireddu amcanion y Cynllun Llesiant Gwynedd ac Ynys Môn. Mae blwyddyn wedi mynd heibio ers i'r Cynllun Llesiant gael ei gyhoeddi, a dyma gyflwyno adroddiad sy'n amlinellu'r hyn a gyflawnwyd dros y flwyddyn ddiwethaf yn unol â'r blaenoriaethau a osodwyd ynddo. Mae'r adroddiad blynyddol yn amlygu bod gwaith o ddatblygu'r cynlluniau gweithredu wedi cychwyn gan y BGC¹ a bod gwaith pellach angen ei wneud yn y meysydd gwaith penodol. Gan edrych ymlaen at flwyddyn 2019/20 ac ymhellach, byddwn yn parhau i gydweithio hefo'n partneriaid a'n trigolion i gyfrannu at amcanion llesiant y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus.

5.2 Adroddiad Blynyddol y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus

5.2.1 Cyhoeddwyd y Cynllun Llesiant ym 2018. Ceir gadarnhad yn y Cynllun Llesiant o'r ddau amcan a chwe maes blaenoriaeth ble gytunwyd gall y Bwrdd gydweithio i sicrhau'r canlyniadau gorau i drigolion Gwynedd ac Ynys Môn. Cytunwyd felly ar feysydd blaenoriaeth sy'n gyffredin yn y ddwy Sir a bydd y BGC yn ymateb i'r materion yma ar y cyd ar draws y ddwy Sir. Er mwyn symud y gwaith yn ei flaen o fewn y meysydd blaenoriaeth mae is-grwpiau wedi eu sefydlu.

5.2.2 Yn ystod y flwyddyn ddiwethaf mae'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus a'r is-grwpiau wedi gweithredu yn unol â'r pum egwyddor datblygu gynaliadwy cenedlaethol (isod). Cytunodd y Bwrdd trwy'r Cynllun Llesiant eu bod am ychwanegu dwy egwyddor sy'n bwysig i drigolion Gwynedd ac Ynys Môn Sef yr Iaith Gymraeg a Chydraddoldeb. Bydd pob un o'r is-grwpiau yn sicrhau bod yr iaith Gymraeg yn llinyn euraidd sy'n rhedeg drwy eu gwaith. Bydd yr is-grwpiau hefyd yn parhau i roi sylw i anghydraddoldeb ac anfantais trwy'r asesiadau effaith perthnasol. Mae'r egwyddorion yma yn creu fframwaith i'r Bwrdd gydweithio ar y blaenoriaethau, ystyried y gwersi a ddysgwyd o gamau gweithredu'r gorffennol a mynd i'r afael â rhai heriau bydd y gwasanaethau cyhoeddus yn eu hwynebu i'r dyfodol.

¹ Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus

Amcan 1: Cymunedau sy'n ffynnu ac yn llewyrchus i'r hir-dymor

Y Flaenoriaeth	Yr hyn a wnaethpwyd gan y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus	Effaith bosib yn y Tymor byr, Canolig a Hir
<p>Iaith Gymraeg - Byddwn yn cydweithio i gynyddu'r defnydd o'r iaith Gymraeg o fewn cyrff cyhoeddus yng Ngwynedd ac Ynys Môn. Byddwn yn hyrwyddo defnydd o'r iaith Gymraeg fel yr iaith ddewis ar gyfer cyfathrebu ymysg sefydliadau cyhoeddus ar draws y ddwy sir.</p>	<p>Mae Is-grŵp yr Iaith Gymraeg wedi ei sefydlu a chytunwyd ar y meysydd gwaith canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Rhannu arferion da ymysg y cyrff cyhoeddus ▪ Profiad y dinesydd ▪ Taith ieithyddol Plentyn. <p>Penderfynodd yr Is-grŵp flaenoriaethu prosiect sy'n canolbwyntio ar arferion ieithyddol ymysg staff rhai o sefydliadau'r Bwrdd. Mae hyn yn cael blaenoriaeth gan y grŵp gan eu bod yn cydnabod y gall y gweithlu gynnig cyfleodd i ddefnyddio, ymarfer a dysgu'r iaith Gymraeg.</p> <p>Mae prosiect o'r teitl 'Arfer' wedi ei gymeradwyo gan y Bwrdd sy'n ceisio datblygu dealltwriaeth pam nad yw</p>	<p><u>Tymor byr</u></p> <p>Newid arferion ieithyddol y cyfathrebu yng ngweithleoedd y cyrff cyhoeddus.</p> <p><u>Tymor Canolig</u></p> <p>Cynyddu'r defnydd o'r iaith Gymraeg o fewn cyrff cyhoeddus Gwynedd ac Ynys Môn.</p> <p>Cynyddu'r defnydd o'r Gymraeg fel cyswllt cyntaf gyda gwasanaethau o'r cyrff cyhoeddus.</p> <p><u>Tymor Hir</u></p> <p>Cynyddu'r defnydd o Gymraeg o fewn ein</p>

	rhai pobl yn gwneud defnydd o'r Gymraeg yn y gweithle a'r bwriad yw cydweithio ar yr ymyriadau, gyda'r nod o annog mwy o ddefnyddwyr o'r Gymraeg o fewn y cyrff cyhoeddus.	cymunedau ehangach sy'n allweddol i ffyniant yr Iaith.
--	--	--

Cydweithio

Hir-dymor

Cynnwys

Y Flaenoriaeth	Yr hyn a wnaethpwyd gan y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus	Effaith bosib yn y tymor byr, canolig a hir
<p>Cartrefi ar gyfer pobl leol- Byddwn yn cydweithio gyda'r sector dai i sicrhau mwy o gartrefi addas a fforddiadwy yn y llefydd cywir er mwyn diwallu anghenion lleol. Byddwn yn cydweithio i sicrhau bod cartrefi yn rhai o ansawdd sy'n cwrdd ag anghenion trigolion.</p>	<p>Sefydlwyd yr Is-grŵp cartrefi ym Mehefin 2018 i annog y cydweithio rhwng sefydliadau o fewn y sector dai.</p> <p>Mae cynlluniau datblygu tai arloesol yn cael eu datblygu yn y ddwy sir yn bresennol. Mae'r is-grŵp yn cynnig dod â chynlluniau'r cyrff cyhoeddus ynghyd, a sefydlu trefniadau i gydweithio er mwyn cyflawni mwy o gysondeb a gwneud defnydd mwy effeithiol o'n hadnoddau.</p>	<p><u>Tymor Byr</u></p> <p>Cydweithio hefo'n cymunedau a'n partneriaid ar gynlluniau arloesol yn ein cymunedau.</p> <p><u>Tymor Canolig</u></p> <p>Datblygu prosiectau tai arloesol yng nghymunedau Gwynedd ac Ynys Môn</p> <p><u>Tymor Hir</u></p> <p>Cynnydd mewn effeithlonrwydd ynni a ddaw yn sgil cyflwyno tai o fodelau arloesol. Cyfrennir hyn gadarnhaol ar y newid yn ein hinsawdd ac effaith</p>

	Mae'r Is-grŵp Cartrefi wedi adnabod cyfle i gyrrff cyhoeddus gydweithio er mwyn creu'r amodau i wneud defnydd ehangach o ddulliau tai arloesol.	gadarnhaol ar dlodi tanwydd. Ystyrir y grŵp yn ogystal bod modd ystyried defnyddio modelau cartrefi arloesol i ddarparu tai ar gyfer ein poblogaeth sy'n heneiddio i wella darpariaeth y gwasanaeth iechyd a mynd i'r afael â dyheadau trawsnewid o fewn y sector iechyd.
--	---	--

Cydweithio

Hir-dymor

Integreiddio

Cynnwys

Atal

Y Flaenoriaeth	Yr hyn a wnaethpwyd gan y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus	Effaith bosib yn y Tymor Byr, Canolig a Hir
<p>Effaith Newid Hinsawdd ar lesiant ein cymunedau: Byddwn yn cydweithio yn lleol ac yn gweithredu ar y cyd i geisio lliniaru effaith newid hinsawdd ar ein cymunedau.</p>	<p>Mae'r Bwrdd wedi sefydlu is-grŵp newid hinsawdd sy'n cynnwys aelodaeth eang o'r cyrff cyhoeddus.</p> <p>Y camau gweithredu cychwynnol sydd wedi eu hadnabod gan yr is-grŵp yw:</p> <p>Cydweithio hefo'n rhanddeiliaid allweddol a chynllunio mewn modd cydgysylltiedig ar gyfer tywydd eithafol ac effeithiau newid hinsawdd bresennol a'r dyfodol.</p>	<p><u>Tymor Byr</u></p> <p>Cydweithio i ddatblygu cyd-ddealltwriaeth a dod i gonsensws ynglŷn â'r gweithredu mewn perthynas â'r effeithiau newid hinsawdd yn ein cymunedau.</p> <p><u>Tymor Canolig / Tymor Hir</u></p> <p>Bydd gan y BGC well dealltwriaeth o'r risgiau a'r effaith o newid hinsawdd a byddwn wedi cydweithio efo'n cymunedau i godi</p>

		ymwybyddiaeth a chryfhau gwydnwch a'r sgiliau addasu i'r newidiadau tymor canolig a thymor hir.
--	--	---

Cydweithio

Hir-dymor

Atal

Y Flaenoriaeth	Yr hyn a wnaethpwyd gan y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus	Effaith bosib yn y Tymor Byr, Canolig a Hir
<p>Effaith tlodi ar lesiant ein cymunedau – Byddwn yn datblygu'r ddealltwriaeth fanwl o sut mae tlodi yn effeithio ein hardaloedd ac yn ceisio sicrhau bod y gwaith sy'n digwydd yn y maes ar draws y cyrff cyhoeddus yn fwy effeithiol er mwyn lliniaru effaith hir dymor tlodi.</p>	<p>Sefydlwyd is-grŵp tlodi, ac er mwyn datblygu'r ddealltwriaeth o effaith tlodi ar lesiant ein cymunedau cynhaliwyd gweithdy a gwahoddwyd amrediad eang o bartneriaid.</p> <p>Fel man cychwyn mae'r BGC yn ystyried y gwaith tlodi sydd ar y gweill gan yr Awdurdodau Lleol, cyn ystyried sut gall y BGC weithio'n fwy integredig a chydlynus.</p>	<p><u>Tymor Byr A Chanolig</u></p> <p>Bydd gwell dealltwriaeth gan y BGC o anghenion ein cymunedau</p> <p>Darparu / Comisiynu ymyraethau a gwasanaethau sy'n ymateb i'r angen.</p> <p><u>Tymor Hir</u></p> <p>Partneriaid i weithio'n integredig a fwy effeithiol.</p> <p>Creu cymunedau mwy gwydn sy'n gallu cynnal eu hunain a'u teuluoedd, ac ymdopi gyda rhwystrau a wynebir.</p>

Amcan 2: Trigolion sy'n iach ac yn annibynnol gyda safon bywyd da

 Cydweithio Hir-dymor Integredig Cynnwys Atal		
Y Flaenoriaeth	Yr hyn a wnaethpwyd gan y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus	Effaith bosib yn y Tymor Byr, Canolig a Hir
<p>Iechyd a gofal oedolion: Byddwn yn cydweithio â'r Bwrdd Partneriaeth Ranbarthol i sicrhau bod y gwasanaethau sy'n cael eu cynllunio ar gyfer y boblogaeth hŷn yn addas ar gyfer anghenion lleol. Byddwn yn cydweithio yn lleol i gynllunio ystod eang o weithgareddau ataliol ar gyfer oedolion er mwyn eu galluogi i fyw yn iach ac annibynnol.</p> <p>Lles a llwyddiant plant a phobl ifanc: Byddwn yn cyd-gynllunio gwasanaethau a gweithgareddau ataliol gefnogi teuluoedd cyn i'r angen am wasanaethau dwys godi. Byddwn yn annog plant, pobl ifanc a'u teuluoedd i wella eu hiechyd er mwyn iddynt allu byw yn</p>	<p>Mae'r Bwrdd wedi sefydlu Is-grŵp Iechyd a Gofal Cymdeithasol Integredig i Wynedd ac Ynys Môn. Mae'r ddogfen 'Cymru Iachach' yn llywio trefniadau llywodraethu a chynlluniau'r Is-grŵp.</p> <p>Mae'r is-grŵp wedi cytuno i ganolbwyntio ar y meysydd gwaith canlynol gyda'r ffocws ar wasanaeth ataliol a chydweithio mewn partneriaeth:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Gwaith cymunedol trwy glystyrau ▪ Plant a Phobl Ifanc / Cefnogi Teuluoedd ▪ Iechyd Meddwl ▪ Anableddau Dysgu 	<p><u>Tymor Byr</u></p> <p>Trwy ymgynghori ac ymgysylltu hefo'n trigolion bydd gennym ddealltwriaeth o drefniadau iechyd a gofal sy'n ymateb i anghenion lleol.</p> <p>Bydd trefniadau llywodraethu i gefnogi'r 4 maes gwaith wedi eu sefydlu.</p> <p><u>Tymor Canolig</u></p> <p>Byddwn yn parhau i weld cynnydd yn y 4 maes gwaith a chychwyn y broses o ail-ddylunio'r system iechyd a gofal cymdeithasol.</p> <p><u>Tymor Hir</u></p> <p>Byddwn yn gweld gweithredu system iechyd a gofal newydd – a fydd yn hyrwyddo iechyd a</p>

<p>iach ac annibynnol o fewn eu cymunedau hir dymor</p>		<p>lles da yn ein cymunedau. Bydd y system yn cynnig amrywiaeth o opsiynau o safon uchel sy'n gallu cyfrannu at alluogi trigolion i ddefnyddio eu sgiliau byw yn annibynnol trwy weithio i'r egwyddor o'r hyn sy'n 'bwysig i'r unigolyn'.</p>
---	--	---

5.2.3 Bydd yr adroddiad blynyddol ddrafft yn cael ei gyflwyno i'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus ar 12fed Fehefin er sylwadaeth, ac yna Pwyllgor Sgriwtini Ynys Môn ar 13eg Fehefin a Phwyllgor Craffu Gwynedd ar 4ydd Orffennaf. Bwriedir cyhoeddi'r adroddiad ym mis Gorffennaf 2019.

5.2.4 Mae'r uchod yn dystiolaeth gychwynnol fod y BGC fel sefydliadau unigol, ac mewn ymdrechion ar y cyd yn parhau i ymrwymo i wella llesiant Gwynedd ac Ynys Môn. Er bod adnoddau'r cyrff cyhoeddus o dan bwysau a bod bygythiadau pellach o doriadau mae'r BGC yn adnabod cyfleoedd i weithio mewn ffyrdd gwahanol a chyflwyno dulliau arloesol o weithredu. Gyda chefnogaeth y cyrff cyhoeddus a'u staff, ein trigolion a phartneriaid ehangach gallwn barhau ar y daith o greu cymunedau yng Ngwynedd ac Ynys Môn sy'n ffynnu ac yn llewyrchus i'r hir dymor a rhoi cyfle i'n trigolion fyw yn iach ac annibynnol gyda safon bywyd da. Bydd y BGC hefyd yn ystyried dulliau i reoli perfformiad a phennu dangosyddion perfformiad.

5.3 Trefniadau Craffu

5.3.1 Mae'r Ddeddf Llesiant a'r canllawiau cenedlaethol cysylltiedig² yn nodi 3 rôl ar gyfer pwyllgorau sgrwtini Awdurdodau Lleol wrth ddarparu atebolrwydd democrataidd i'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus:

- Adolygu trefniadau llywodraethu'r BGC
- Ymgynghorai statudol ar yr Asesiad Llesiant a'r Cynllun Llesiant
- Monitro cynnydd ymdrechion y BGC wrth weithredu'r Cynllun Llesiant

5.3.2 Mae'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus yn destun craffu gan Bwyllgor craffu / sgrwtini dynodedig awdurdodau lleol Gwynedd ac Ynys Môn yn bresennol. Cytunwyd ar sefydliad Y BGC bydd panel craffu ar y cyd rhwng y 2 sir yn cael ei ddatblygu i wneud y gwaith yma ar draws Gwynedd ac Ynys Môn. Mae swyddogion craffu Cyngor Gwynedd a Chyngor Sir Ynys Môn yn rhoddi sylw i'r camau gweithredu allweddol mewn perthynas â sefydlu panel ar y cyd yn ystod y misoedd nesaf.

6 – Asesiad Effaith ar Gydraddoldeb [cynnwys effeithiau ar yr Iaith Gymraeg]

6.1 Bydd yr is-grwpiau cyflawni yn paratoi asesiadau effaith cydraddoldeb ac ieithyddol, ble mae hynny'n briodol, i gyd-fynd a'u cynlluniau gweithredu. Bydd yr

² Canllawiau ar gyfer Pwyllgorau Craffu Awdurdodau Lleol ar graffu ar Fyrdau Gwasanaethau Cyhoeddus

asesiadau effaith yn ddogfennau byw fydd yn newid a datblygu ochr yn ochr â'r gwaith cyflawni.

7 – Oblygiadau Ariannol

-

8 – Atodiadau**9 - Papurau Cefndir (cysylltwch ag awdur yr Adroddiad am unrhyw wybodaeth bellach os gwelwch yn dda):**

1. Cynllun Llesiant Gwynedd ac Ynys Môn